

4. Az elnökség a szóban forgó jelentést három (!) nappal később, a 2013. november 29-i ülésén tárgyalta. Az elnökségi ülésről, melyen az öt érintő vizsgálatról tárgyalt az elnökség, az indítványozó

.f2
írással értesítést, vagy arra szóló idézést nem kapott. Az ülés előtt ugyan kettő (!) nappal telefonon értesítette az elnök annak időpontjáról, azonban az indítványozó a korábban már előjegyzett és halaszthatatlan elfoglaltsága miatt megjelenni nem tudott a székhelyétől egyébként több száz kilométerre lévő kamara székhelyén. A kamara elnökének telefonos értesítését követően az idő rövidségére tekintettel e-mailben, majd postai úton az indítványozó határozott kérelmet terjesztett elő, melyben megfelelő határidő biztosítását kérte az ügyben keletkezett, és az elnökségi ülést megelőzően kettő (!) nappal e-mailen elküldött terjedelmes vizsgálati anyag tanulmányozására, és azt is kérte, hogy erre tekintettel az elnökség az ő személyes meghallgatását halassza egy későbbi időpontra. Erre azonban választ nem kapott, ennél fogva esélye sem volt arra, hogy kellő felkészülési idő biztosítása mellett az álláspontját kifejtse az elnökség előtt. Mindehhez képest a jegyzőkönyv szerint utóbb az elnökségi ülésen az elnök nem ismertette a jelenlévőkkel az indítványozó előzőek szerinti kérelmét a tárgyalás elhalasztása iránt, sőt, úgy tájékoztatta a tagokat, hogy az indítványozó az értesítés ellenére nem jelent meg.

5. Az indítványozó jogos kérelme dacára az elnökség a kitűzött időpontban tehát a célvizsgálatról szóló jelentést megtárgyalta, meghallgatta annak egyik készítőjét, mivel a másik, [REDACTED] közjegyző asszony az elnökségi ülésen nem volt jelen. Megjegyzendő, hogy a célvizsgálatot folytatók közül az elnökségi ülésen jelen lévő [REDACTED] nem tudott válaszolni a jelentésre vonatkozó olyan kérdésre, amit [REDACTED] vizsgált. Ezt követően [REDACTED] elnök jelezte, hogy határozati javaslatot fog előterjeszteni annak érdekében, hogy a vizsgált ügyet a közjegyzői kamara saját hatáskörében ne zárja le. A szavazást megelőzően ennek keretében az elnök közölte, hogy ő a fegyelmi feljelentés mellett fog szavazni, mely nyilatkozat így alkalmas volt a többi szavazásra jogosult befolyásolására. Ezt követően az elnökség 7 igen és 2 tartózkodás mellett meghozta a 7/2013. (XI.29.) sz. határozatát, mely alapján az indítványozó ellen feljelentést tett a fegyelmi bíróság elnökénél. A szavazásban azonban arra jogosulatlanok is részt vettek. A 9 tagú elnökségi ülésen ugyanis 7 közjegyző és 2 közjegyző-helyettes vett részt. A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (a továbbiakban: Kjt.) 51. § (3) bekezdése értelmében az ilyen jellegű szavazás során a közjegyző-helyettesek ugyan jelen lehetnek, de a határozat-hozatalban részt nem vehetnek (3. sz. melléklet).

6. A kamara elnökségének így megtett feljelentése alapján a Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság előtt Fgy.1/2014. szám alatt indult eljárás, melynek keretében a fegyelmi tanács elnöke a 2014. március 6-án kelt értesítésével a fegyelmi eljárás megindítása tárgyában történő határozathozatalra 2014. március 11. napjának 10.00 órájára hívott össze tanácsulást (4. sz. melléklet). Az igen közeli határra kitűzött tanácsuláson [REDACTED] a fegyelmi bíróság egyik közjegyző tagja nem jelent meg, előzetesen e-mailen kimentette magát, illetve jelezte a meghozandó határozattal kapcsolatos álláspontját (5. sz. melléklet). Az ekképpen csupán összeült fegyelmi tanácsa 2014. március 11-én 10. sorszám alatt hozott határozatot, mellyel az indítványozóval szembeni fegyelmi eljárást megindította és a fegyelmi vizsgálatot elrendelte (6. sz. melléklet). A fegyelmi tanács egyben Dr. [REDACTED] közjegyzőt jelölte ki vizsgálóbiztosként.

7. A kijelölt vizsgálóbiztos helyszíni vizsgálatot folytatott az indítványozó közjegyzői irodájában, továbbá saját hivatali székhelyén jogi képviselője jelenlétében meghallgatta az indítványozót. Itt jegyzendő meg, hogy a vizsgálóbiztos a meghallgatásról készült jegyzőkönyv tanúsága szerint az indítványozót a Pp. szabályait alapul véve tanúként hallgatta ki annak ellenére, hogy az indítványozóval szemben fegyelmi eljárás volt folyamatban, és abban mint eljárás alá vont vett részt (7. sz. melléklet). Az indítványozó egyébként a fegyelmi eljárás elrendelésével, illetve az azt megelőző eljárással kapcsolatos kifogásait már a vizsgálati szakban előterjesztette. Ezen kifogásokkal szemben

██████████ az általa elnökölt közjegyzői kamara illetékességi területén működő vizsgálóbiztosként kijelölt közjegyzőnek 2014. május 26-án írt levelében határozott álláspontot foglalt el. Az indítványozó szerint ez már csak azért is aggályos, mivel a kamara elnöke egyfelől a feljelentő testület, az elnökség képviselője, másfelől azonban a feljelentése alapján indult vizsgálatra kijelölt vizsgálóbiztos kamarai előjárója, mely a vizsgáló pártatlanságát befolyásolni alkalmas körülmény. A vizsgálóbiztos végül 2014. június 6-án terjesztette elő jelentését, melyben úgy foglalt állást, hogy az indítványozó fegyelmi vétséget követett el, mivel a Kjö.tv. 70. § a) pontja értelmében vétkesen mulasztott akkor, amikor a Kjö.tv. 3. § (1) bekezdése ellenére nem tagadta meg a közreműködést a szóban forgó közjegyzői okiratok elkészítésére. Erre tekintettel indítványozta a fegyelmi büntetés kiszabását.

8. A vizsgálat alapján a Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság 2014. július 18-ára tűzött az ügyben tárgyalást, melyre megidézte az indítványozót és jogi képviselőjét. Az indítványozó és jogi képviselője a tárgyalást megelőzően számos írásos beadványt intézett a bírósághoz, melyekben egyrészt a feljelentés elrendelését és az azt megelőző eljárással kapcsolatos kifogásait, másrészt az ügy érdemére tett észrevételeit terjesztette elő. Ezen iratok a jelen panasszal támadott bírósági eljárás ügyiratának részét képezik. Az elsőfokú fegyelmi bíróságon tartott tárgyalás kapcsán megjegyzendő, hogy az Fgy.1/2014/24. számú jegyzőkönyvön ██████████ jegyzőkönyvvezető saját kezű aláírása arról tanúskodik, miszerint részt vett a tárgyaláson, noha az első oldalon maga a tanács elnöke közölte, hogy a tárgyaláson jegyzőkönyvvezető nem vesz részt.

9. A Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság a 2014. július 18-án meghozott Fgy.1.2014/24. sz. határozatával vétkesnek nyilvánította az indítványozót, és vele szemben írásbeli megrovás, valamint 1.500.000 Ft pénzbírság fegyelmi büntetést szabott ki (8. sz. melléklet). Az irányadó tényállás szerint a Bírósági Döntések Tára 2013. évi 7-8. számában megjelent ██████████ a Pécsi Ítéltábla tanácselnöke által a Pécsi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2013. május 31-i ülésére készített előterjesztés „A fedezetelvonás gyakorlati problémái” címmel. Ebben 3-9. pontokig olyan jogeseteket ismertet a szerző, amelyek alapjául szolgáló okiratokat és végrehajtható okiratokat az indítványozó állította ki. Az indítványozó megjegyzi, hogy a hivatkozott jogesetekben név szerint nem szerepel, csak annyit említ a szerző, hogy egy székesfehérvári közjegyző járt el. Ugyanakkor Székesfehérváron hat közjegyző tevékenykedik, ezért nem világos, hogy a közjegyzői kamara honnan tudta, hogy a szóban forgó okiratokat ki készítette. Az ismertetett jogesetekben az adósok a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 165. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban feltüntetett ún. előnyös kielégítést élvező jogcímen (gyermektartásdíj, jogszabályon alapuló egyéb tartásdíj, munkavállalói munkabér és a vele egy tekintet alá eső járandóság) vállaltak nagy összegű (15-36 millió Ft) tartozást megfizetni egy összegben amellet, hogy pénzügyintézetekkel szemben jelentős, több tízmillió forintos kölcsönhátralékot halmoztak fel. A végrehajtási kielégítési sorrend sérelme miatt a pénzügyintézetek pert indítottak a közjegyzői okiratban foglalt jogügylet relatív hatálytalanságának megállapítása iránt.

10. A fegyelmi bíróság határozatának indokolása rögzíti, hogy a fent hivatkozott célvizsgálat a 2010-2012. évek végrehajtási ügyeire terjedt ki, valamint 2013. évben 17 db végrehajtási ügyre. Megállapítja továbbá, hogy a vizsgálatot végző összegzése szerint azokban az eljárásokban, amikor a hitelező nem pénzügyintézet, a közjegyző (indítványozó) kevés kivételtől eltekintve az eljárást az ügy kezdő iratának beérkezése napján a végrehajtás elrendelésével befejezi, a tartozások túlnyomó többsége a közjegyzői okirat keltének napján már lejárt, nagy összegű tartozás, vagy nagyon rövid, a kötelezettség teljesítésére még nyitva álló határidő. A végrehajtási záradékot a jogosult kérésére a közjegyző készítette el, a végrehajtást kérők részére az iratok helyszínen kézbesítésre kerültek. Az indítványozó

ehelyütt nyomtatékosan utal arra, hogy ezen megállapítások nem a fegyelmi bíróság által megállapított tényállás elemei, hanem a célvizsgálati jelentés, mint okirati bizonyíték, tartalmának az ismertetése. A határozat 3. oldalától az 5. oldalig szintén nem a megállapított tényállás, hanem a vizsgálóbiztos jelentésének, azaz újabb okiratnak az ismertetése található. Ehhez képest viszont fegyelmi határozat indokolása az 5. oldalon alig öt sorban ismerteti az indítványozó és jogi képviselője által írásban előterjesztett, igen részletesen és alaposan megindokolt indítványokat, illetve álláspontjait (ld. fent 8. pont).

11. Az indítványozó ilyen tartalmú kifogásai ellenére fegyelmi bíróság nem vizsgálta, hogy a fegyelmi feljelentés elnökség általi megtételére milyen eljárást követően került sor, mivel – álláspontja szerint – ezzel összefüggésben a Kjö.tv. semmilyen szabályt nem ír elő, így kizárólag azt lehetett vizsgálni, hogy a fegyelmi eljárást kezdeményező elnökségi határozat érvényesnek tekinthető-e vagy sem. Ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a szavazás során tartózkodó két közjegyzőt is úgy kell tekinteni, mint akik a határozathozatalban részt vettek, így megfelelő számú jogosult szavazott. Megítélése szerint az a körülmény, hogy arra nem jogosult két közjegyző-helyettes is szavazott, az egész szavazást nem tette érvénytelenné, hanem kizárólag az ő szavazatuk érvénytelen, azaz ezeket figyelmen kívül kell hagyni. Azt is rögzítette a bíróság, hogy a jegyzőkönyv alapján a kamara elnöke a szavazás megkezdését megelőzően nem az álláspontját, illetve azt közölte, hogy miként fog szavazni, hanem határozati javaslatot tett. Mindezekre tekintettel a fegyelmi eljárást kezdeményező elnökségi határozatot érvényesnek ismerte el.

12. Az ügy érdeme kapcsán a fegyelmi bíróság rögzítette, miszerint egyetértett a vizsgálóbiztossal abban, hogy az eljárás alá vont közjegyző a Kjö.tv. 70. § a) pontja szerinti fegyelmi vétséget követett el akkor, amikor a Kjö.tv. 3. § (1) bekezdés alapján nem tagadta meg a közreműködését az olyan jogügyletekhez, amelyek a (régi) Ptk. 203. § (1) bekezdésébe ütköznek, továbbá az indítványozó megsértette a Kjö.tv. 120. § (1) bekezdésének a) pontját, mert nem győződött meg az ügyfél valódi szándékáról. Az indítványozó már itt jelzi, hogy a szóban forgó határozat tényállása nem tartalmaz olyan tény, vagy körülményt, amelyből megállapítható lenne, hogy mely jogügyletek kapcsán vétett az indítványozó, és hogy ezen jogügyletek a Ptk. 203. § (1) bekezdésébe ütköztek volna, valamint arra sincs tényállás, hogy mely ügyfélnek mi volt a valódi szándéka és ennek megismerése érdekében mit tett, illetve mit mulasztott el az indítványozó. Az indítványozó terhére rója a fegyelmi bíróság azt is, hogy olyan ügyfeleknek foglalt okiratba nagy összegű tartozást elismerő nyilatkozatát, akiknek „nyilvánvalóan” nem állt rendelkezésre a vállalt összeg. Azonban a tényállásban nem szerepel arra vonatkozóan semmilyen megállapítás, hogy mely ügyfélnek milyen vagyoni viszonyai voltak, továbbá hogy rendelkezésre állt-e vagy sem a vállalt összeg; e körülményekre bizonyítás felvétele sem folyt.

13. A határozattal szemben az indítványozó és jogi képviselője törvényes határidőben, részletesen indokolt, az elsőfokú fegyelmi bíróság határozatát részleteiben elemző és támadó fellebbezést terjesztett elő. Ebben kifogásolta, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, nem folytatta le a szükséges bizonyítást a tényállás megállapításához. A feljelentésről szóló kamarai elnökségi határozat és az azt megelőző eljárással összefüggésben kialakított elsőfokú fegyelmi bírósági álláspontot is részletesen vitatta, valamint újfent kifejtette az elnökség tevékenységével összefüggő azon törvényességi aggályait, melyeket már a határozat meghozatalát megelőzően is részletesen előterjesztett. Ezen kívül természetesen az ügy érdemi kérdésében hozott határozat helyességét is vitatta, részletes, jogi érveléssel alátámasztott indokokkal, különösen kiemelve azt, hogy álláspontja szerint nem volt világos jogi norma, mely követése egyértelmű kellett legyen az indítványozó számára a fegyelmi vétség elkerülése érdekében. A fellebbezésének indokait 2014. november 4-én írásban kiegészítette.

14. A Kúria Közjegyzői Fegyelmi Bírósága a 2014. november 17-én Kjö.Fgy.1/2014/5. szám alatt meghozott határozatával az elsőfokú fegyelmi bíróság határozatát helybenhagyta (9. sz. melléklet). Indokolásában legelőször is arra utal arra, hogy a Kjö.tv. 100. § (2) bekezdése alapján „a felperes” fellebbezése kiegészítését azért nem vizsgálhatta, mert az a fellebbezésre nyitva álló 15 napos határidőn túl került benyújtásra.

15. A másodfokú fegyelmi bíróság határozatának indokolása nem tér ki az indítványozó által előterjesztett fellebbezésben írt alábbi kifogásokra, illetve felvetésekre: fellebbezésében az indítványozó a vizsgálati jelentés az alapjául szolgáló tények vizsgálatát hiányolta (vö. fent 10. pont). Hiányolta továbbá, hogy a jogellenes körülmények fennálltának vizsgálata elmaradt az elsőfokú fegyelmi bíróság részéről; hiányzik a kifogásolt ügyek konkrét megjelölése, valamint az, hogy ezen ügyletek kapcsán bírósági ítélet állapította volna meg a jogszabályba ütközést. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy sem a vizsgálatban, sem az elsőfokú határozatban nem került megjelölésre olyan további, a Kjö.tv. 3. §-ban, illetve 120. § (1) bekezdésében írt általános (gumi)szabályoknak tartalmat adó normatív szabályozás, amely konkrét tilalmat vagy követendő magatartásformát írna világosan elő az adott ügyletek kapcsán. A másodfokú határozat azonban e kifogásokat meg sem említi, nem hogy reflektálna rájuk.

16. A másodfokú határozat az indítványozó fellebbezéséből ismerteti ugyan az alábbi felvetéseket és kifogásokat, azonban azokra semmilyen választ nem ad. Így pl. nem derül ki, hogy a másodfokú fegyelmi bíróság miért nem tartja alaposnak az indítványozó abbéli aggályait, hogy az elsőfokú eljárásban nem folyt bizonyítás az indítványozó tudattartamát illetően, s így annak bizonyítékai sem kerültek megjelölésre. Arra sem ad választ, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróságnak – szemben az indítványozó véleményével – miért nem kellett vizsgálnia az érintett okiratokba foglalt tartozások jogcímét, és ha már ez nem történt meg, akkor viszont az okiratok helytelenségére hogyan vonhatott le következtetést. A másodfok az ügy érdeme kapcsán arra az indítványozói kifogásra sem reagált, miszerint az okiratok kiállításának törvényi akadályja nem volt, s a közjegyző vizsgálódási lehetősége, illetve kötelezettsége jóval szűkebb egy adott jogügylet kapcsán, mint az ügyletet utóbb vizsgáló polgári bíróságnak. Arra sem ad választ, hogy az ügyfelek lakóhelye milyen összefüggésben áll az elkövetett fegyelmi vétséggel, és az sem indokolta meg, miért lehetséges pusztán általános megállapítások alapján fegyelmi felelősségre következtetést levonni.

17. A fellebbezésében az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta érdemben a feljelentést elrendelő elnökségi határozatot megelőző eljárást. A másodfokú bíróság azonban a fellebbezésben írt részletes indokokkal szemben semmilyen magyarázatot nem adott a tekintetben, hogy miért ért egyet e körben az elsőfokú fegyelmi bírósággal. Ugyanígy, sommásan a helyes indokaira tekintettel hagyta helyben az elsőfokú fegyelmi bíróságnak a feljelentésről szóló elnökségi határozathozattal szemben felvetett indítványozói kifogásokra adott választát.

18. Annak ellenére, hogy az indítványozó a fegyelmi eljárás kezdetétől fogva folyamatosan hivatkozott az eljárási garanciák hiányára és az eljárási jogainak megsértésére, a másodfokú fegyelmi bíróság ezzel ellentétesen olyan megállapítást tesz, miszerint ilyenre nem hivatkozott. Iratellenesen állapítja meg a másodfokú fegyelmi bíróság azt is, hogy a fegyelmi feljelentést elrendelő határozatot megelőzően az indítványozó jogi képviselő közreműködését igénybe vehette volna (ld. fent 2. és 4. pontok).

19. A másodfokú fegyelmi bíróság határozatában azt rója az indítványozó terhére, és ekképpen a fegyelmi felelősségét azért látja megállapíthatónak, hogy „az aggályos ügyleteknél ezzel kapcsolatban nem terjesztett elő elfogadható érvelést”, azaz nem tudta kimenteni magát.

20. A másodfokú határozatban is visszaköszön az a megállapítás, miszerint az ügyletekben részt vevő adósoknak a vállalt tartozás összege „nyilvánvalóan” nem állt rendelkezésre, mindez anélkül, hogy erre akár első-, akár másodfokon bizonyítás folyt volna, és erre vonatkozó tényállást akár az első-, akár a másodfokú határozat tartalmazna.

II. A beadvány befogadhatósága

21. Az alkotmányjogi panasz jogalapját az Alaptörvény és az Abtv. biztosítja:

Alaptörvény 24. cikk

(...)

(2) Az Alkotmánybíróság

(...)

c) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját;

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

(...)

Abtv. 26. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Abtv. 27. § Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

22. Az indítványozó szerint a Kúria Közjegyzői Fegyelmi Bíróságának Kjö.Fgyf.1/2014/5. sz. és a Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság Fgy.1/2014/24. sz. határozatai a jelen beadvány III. részében részletezettek szerint sértik az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogait.

23. Ezen túlmenően az indítványozó úgy ítéli meg, hogy a fenti I. részben ismertetett fegyelmi bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelme következett be a jelen beadvány IV. részében írtak szerint.

24. Az Alkotmánybíróság 32/2002. (VII.4.) AB határozata értelmében a közjegyzők fegyelmi bírósága az Alkotmány 57. § (1) bekezdése szerinti törvényes és pártatlan bíróságnak minősül, ennél fogva – figyelemmel a 13/2013 (VI.17.) AB határozatban kifejtettek szerinti tartalmi egyezőségre – az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése szerinti független és pártatlan bíróságnak kell tekinteni, ezért a határozatuk alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó a saját fegyelmi ügyében hozott fegyelmi bírósági határozatok vizsgálatát kéri, így érintettsége nyilvánvalóan fennáll. A Kúria

Közjegyzői Fegyelmi Bírósága határozata ellen jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre, így jogorvoslati lehetőségei kimerítése után fordul jelen panasszal az Alkotmánybírósághoz.

25. Az Abtv. 29. § értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezen feltételek bármelyikének fennállása megalapozza az alkotmányjogi panasz befogadását. Az indítványozó úgy ítéli meg, hogy az eljárás tisztességes lefolytatását a lenti III. részben kifejtettek szerint megkérdőjelező felvetései összességükben ésszerű kételyt kell keltsenek a fegyelmi eljárás tisztességes voltával kapcsolatban, mely alapvető alkotmányjogi jelentőséggel bír. A Kjö.tv-nek pedig a jelen beadvány IV. részében írt, a normavilágosságot nélkülöző rendelkezései olyan alaptörvény-ellenesség fennálltát vetik fel, mely érdemben befolyásolta a fegyelmi bíróságok döntéseit.

26. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II.27.) AB Tü. határozat 28. § (1) bekezdése értelmében a beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján kell az Abtv. alapján jogosult szervhez benyújtani, vagy annak ajánlott küldeményként postára adni. A Kúria Közjegyzői Fegyelmi Bíróságának másodfokú jogerős határozatát az indítványozó jogi képviselője 2014. december 12-én vette át. Ehhez képest a 60 napos beadási határidő 2015. február 10-én jár le, így a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére törvényes határidőben kerül sor.

III. Alaptörvény-ellenes bírói döntések

A) A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

Alaptörvény XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

Alaptörvény XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

27. Az indítványozó – ahogy arra a fegyelmi eljárás során folyamatosan és következetesen utalt – sérelmezi, hogy a 2013. október 11-i elnökségi ülésen úgy hallgatták meg a később terhére rótt tevékenységével kapcsolatban, hogy nem közölték vele, milyen ügyről milyen minőségben hallgatják meg. Nem tájékoztatták eljárási jogairól és kötelezettségeiről, nem biztosították neki sem a felkészülés lehetőségét, sem pedig a védekezéshez való jogának gyakorlását (ld. fent 2. pont). Fontos hangsúlyozni, hogy ezen meghallgatása alapján rendelték el nála a célvizsgálatot, amely végül a vele szembeni fegyelmi eljárás alapjául szolgált. Továbbra is kifogásolja, hogy az ilyen előzmények után elrendelt célvizsgálatot lezáró jelentést nem kapta meg az arról tárgyaló majd döntő 2013. november 29-i elnökségi ülést megelőző kellő időben. Sőt, az elnökségi ülésre szabályos, kellő időben történő értesítést nem kapott. Nem biztosították neki annak a lehetőségét, hogy a jelentést megismerve felkészülhessen és az abban írtakkal összefüggésben az álláspontját kifejtse még azelőtt, hogy a jelentés alapján az elnökség a fegyelmi feljelentésről döntené (ld. fent 4. pont). E körülmények összeegyeztethetetlenek a tisztességes eljárás követelményével.

28. Az indítványozó álláspontja szerint a Pécsi Közjegyzői Kamara elnöksége amúgy is ab ovo törvénytelenül működött a kérdéses időpontban. A Kjö.tv. 45. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a területi kamara az elnökből és 10 tagból áll, mely utóbbiak közül 7 közjegyző és 3 közjegyző-helyettes. Az elnök szintén közjegyző. Az érintett közjegyzői kamara elnökségében azonban a három közjegyző-helyettes helyett csak kettő közjegyző-helyettes volt, mivel a harmadik közjegyző-helyettest ezt megelőzően már kinevezték közjegyzőnek. A kieső helyre időközi választást kellett volna kiírni, azonban erre nem került sor.

29. Az ügyben eljáró fegyelmi bíróságok nem találtak kivetnivalót abban, hogy a kamara elnöke az indítványozóval szembeni fegyelmi eljárás tárgyában hozandó határozat előtt expressis verbis állást foglalt azzal, hogy úgy nyilatkozott, miszerint „tegyünk fegyelmi feljelentést a fegyelmi bíróság elnökénél”. A fegyelmi bíróságok ezt határozati javaslatnak tekintették. Ezzel szemben az indítványozó álláspontja szerint a határozati javaslat a döntés szempontjából semleges kell legyen, azaz úgy kellett volna feltenni a kérdést, hogy ki szavaz a feljelentés mellett és ki ellene. A kamara elnöke tehát ezáltal tisztességtelenül gyakorolt befolyást a többi döntéshozóra, különös tekintettel arra, hogy nyílt szavazáson született a döntés. Ezt látszik alátámasztani az a körülmény, mely szerint a célvizsgálat előterjesztője a meghallgatásán még azt nyilatkozta, hogy „a közjegyző eljárása – estlegesen az ügyviteli kérdéseket leszámítva – olyan jellegű cselekményt nem tartalmazott, ami miatt a kamarának el kellene járni, vagy bármilyen további intézkedést kellene tennie” (ld. a 2013. november 29-i jegyzőkönyv második oldala). Ezzel szemben az elnöki „előterjesztést” követő nyílt voksoláson már a fegyelmi feljelentés mellett szavazott.

30. A fegyelmi bíróságok abban sem találtak kifogást, hogy az elnökség közjegyző-helyettes tagjai részt vettek a határozathozatalban, noha a Kjö.tv. 51. § (3) bekezdés második mondatának értelmében nem vehettek volna részt (ld. fent 11. pont). A fegyelmi bíróságok szerint e törvénytelenységnek pusztán annyi a következménye, hogy az általuk leadott szavazatot figyelmen kívül kell hagyni, de a az így meghozott határozat ettől még érvényes. Az indítványozó álláspontja szerint viszont a határozathozatalnak csupán egyetlen momentuma az, hogy a szavazásra jogosult leadja a szavazatát; ezt azonban megelőzi a határozat érdeméről szóló vita, melynek során az álláspontok ütköztetésére, egymás meggyőzésére, illetve a gondolatok kicserélésére kerül sor. Ez a kölcsönhatás pedig nyilvánvalóan befolyásolja a döntéshozókat. Márpedig a határozathozatalban részt vevő közjegyző-helyettesek ilyenformán még akkor is befolyással voltak a szavazás eredményére, ha egyébként a szavazatukat utóbb figyelmen kívül is hagyta a fegyelmi bíróság. Az indítványozó álláspontja szerint tehát a tisztességes eljáráshoz való joga csorbult azáltal, hogy a határozathozatalban részt venni nem jogosult személyek vettek részt a határozathozatalban. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem orvosolható pusztán azzal, hogy a jogosulatlanul szavazók határozatát az összesítésnél figyelmen kívül hagyjuk. Ennek kapcsán az indítványozó fontosnak tartja felhívni a figyelmet arra, miszerint a Pécsi Közjegyzői Kamara 2014. március hónapban megtartott tisztújító közgyűlését meg kellett ismételni, mert a Kjö.tv. rendelkezései ellenére a közjegyzőjelöltek is szavaztak. E választást követően a kamara elnöke valamennyi érintett közjegyzőnek küldött egy kör e-mailt, melyben elnézést kért a hibáért, leírta, hogy a szavazás érvénytelen és azt meg kell ismételni. Ez az e-mail az elsőfokú fegyelmi tárgyaláson a bíró kérésére becsatolásra került.

31. A Közjegyzői Kamara a 10/2013 (X.11.) határozatában az indítványozónál célvizsgálatot rendelt el. A Kjö.tv. 69/A. § (4) és (5) bekezdései szerint a területi elnökség a vizsgálat eredményét határozattal állapítja meg. Ha a vizsgálat eredményeként a határozatában azt állapítja meg, hogy a közjegyző megszegte a jogszabályban, vagy a kamarai iránymutatásban szereplő kötelezettségeit, fegyelmi vétség alapos gyanúja esetén feljelentést tesz a fegyelmi bíróság elnökénél. A Pécsi

Közjegyzői Kamara 7/2013 (XI.29.) határozata ezzel szemben a vizsgálat eredményéről nem rendelkezik. Értelemszerűen így a megállapított eredményt az elnökség nem is indokolta meg. Ez azonban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekbe ütközik, s ennél fogva az indítványozó tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jogát sérti.

32. Az első- és másodfokú fegyelmi bíróságok álláspontja szerint azonban jogszabályi felhatalmazás hiányában e körülményt nem vizsgálhatták, kizárólag azt, hogy a fegyelmi eljárást kezdeményező határozat érvényesnek tekinthető-e, vagy sem. Az indítványozó szerint azonban ez az álláspont téves és alaptörvény-ellenes. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése ugyanis kiterjesztette a tisztességes eljáráshoz való jogot a bíróságon kívüli, az esetlegesen azt megelőző hatósági eljárások esetére is, így nem lett volna mellőzhető az elnökségi ülések körülményeinek vizsgálata.

33. Az indítványozó az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát a másodfokú fegyelmi bíróság érdemi határozata ellen kell előterjessze, míg a vélt jogsérelmek egy jelentős része lényegében a fegyelmi eljárás előkészítése és – a lentebb kifejtettek szerint – az elsőfokú eljárás során érte. Az indítványozó által állított, az elnökség előtti eljárásban felmerült jogsértések vizsgálatát a fegyelmi bíróságok – az előző pontban írtak alapján jogtalanul – megtagadták. A másodfokú fegyelmi bíróság érdemi határozatának megtámadása tehát kellő alapot ad a T. Alkotmánybíróság számára a fegyelmi eljárás egészének a felülvizsgálatára. Ahogy arra az Alkotmánybíróság más döntésében utalt, a fegyelmi eljárás előkészítése és megindítása is felveti a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének kérdését, így az ott esetlegesen elkövetett alaptörvény-ellenesség megállapításának kihatással kell lennie az eljárás egészére {21/2014 (VII.15.) AB határozat [62]}. Az Alkotmánybíróság eddigi következetes álláspontja szerint a pártatlanság, az elfogulatlan és tisztességes eljárás alkotmányos követelmény. A tisztességes eljárás pedig olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyrésztől vizsgálni kell a fegyelmi eljárás egyes elemeinek tisztességes és alkotmányos mivoltát, másrészt az eljárás egészének az alkotmányosságát is értékelni szükséges.

34. Az indítványozó sérelmezi továbbá, hogy a Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság az ellene indult fegyelmi eljárás megindítása tárgyában az Fgy. 1/2014/10. sz. határozatát úgy hozta meg, hogy a tanácsülésen nem vett részt minden tanácstag (ld. fent 6. pont). A rendelkezésre álló iratok szerint a fegyelmi tanács elnöke 2014. március 11. napjára tanácsülést hívott össze a törvényszék hivatalos helyiségébe, melyen azonban a szintén rendelkezésre álló iratok szerint ■■■ tanácstag nem jelent meg. Ennek ellenére a tanácsülésen határozat született a fegyelmi eljárás elrendeléséről. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tanácsülés – mint döntési forma – együttes tevékenységet feltételez, amelynek során a bírák közösen munkálkodva, együttműködve állapítják meg a tényállást, mérlegelik a rendelkezésre álló bizonyítékokat, értelmezik és alkalmazzák a jogszabályi rendelkezéseket és véleményüket ütköztetve hozzák meg döntésüket. Ennél fogva ez a döntési forma csak abban az esetben felel meg a társas bíráskodás elvének és a tisztességes eljáráshoz való jog követelményének, ha a tanács tagjai fizikailag is jelen vannak a tanácsülésen {21/2014 (VII.15.) AB határozat [69]}. Miután az indítványozó fegyelmi ügyében eljáró elsőfokú fegyelmi bíróság tanácsa úgy hozta meg a fegyelmi eljárás megindításáról szóló döntését, hogy a tanácsülés megtartására a törvényes kereteken belül ténylegesen nem került sor, ebből nem következik más, mint hogy ezáltal megsértette a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét {21/2014 (VII.15.) AB határozat [72]}.

35. Ezen túlmenően, az indítványozó álláspontja szerint a törvényes és pártatlan bíróhoz való joga is sérült, mivel tudomása szerint a vele szemben lefolytatott fegyelmi eljárás ideje alatt a fegyelmi

bíróságok nem rendelkeztek objektív automatizmuson alapuló ügyelosztási tervvel, így az eljáró tanács tagjainak kijelölésére szubjektív döntés alapján került sor. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben kell megállapítsa a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből, vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható. Ez garantálja a törvényes bírótól való elvonás tilalmát. {21/2014 (VII.15.) AB határozat [75-76]}. A 2014. évi ügyelosztási tervek vonatkozásán az indítványozó megismerési lehetőségei korlátozottak, ugyanakkor tény, hogy sem a Kúria, sem a Pécsi Törvényszék 2015. (idei) évre vonatkozó és mindenki által megismerhető ügyelosztási rendje nem tartalmaz rendelkezést a fegyelmi bíróságok tekintetében.¹ Ebből pedig az következik, hogy az ügyében eljáró fegyelmi tanácsok kijelölése nélkülözte a véletlenszerűséget és az objektivitást, azokra valamely bírósági vezető szubjektív döntése által került sor, mely a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta {21/2014 (VII.15.) AB határozat [81]}. Gyakorlatilag ugyanez áll a vizsgálóbiztos fegyelmi tanács elnöke általi kijelölésére (ld. fent 6. pont, illetve lent 45-47. pontok).

36. Ugyancsak az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát sérti az a körülmény, hogy a fegyelmi bíróság eljárását előre megismerhető, az eljárási garanciákat magában foglaló, kellő részletességgel kidolgozott, jogszabályban kihirdetett eljárási rend nem szabályozza. A közjegyzői fegyelmi eljárás eljárási jogi és szervezeti szabályairól kizárólag a Kjö.tv. VIII. fejezete rendelkezik. E rendelkezések átfogó, az egész eljárást megfelelő részletességgel szabályozó normának aligha tekinthetők, melyek ráadásul amúgy sem tartalmazznak a tisztességes eljárást biztosító garanciákat. Mi sem bizonyítja jobban az eljárás szabályozatlanságát és az ebből fakadó jogalkalmazói bizonytalanságot, mint hogy a vizsgálóbiztos a Pp. szabályait követve tanúként hallgatta ki a fegyelmi eljárás alá vont indítványozót (ld. fent 7. pont), a másodfokú fegyelmi bíróság több ízben is „felperesként” jelöli meg az indítványozót, miközben alperesről egy szót sem ejt, ráadásul az eljárás nem is keresetlevél, hanem a kamara feljelentése alapján indult. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanakkor a jogállam legfontosabb eleme a jogbiztonság, amelynek ki kell terjednie a jog egészére és egyes részterületeire. A jogbiztonság egyrészt megkívánja a normavilágosságot, másrészt követelményt támaszt az egyes jogintézmények irányában is, amely szerint működésüknek előre kiszámíthatónak és előre láthatónak kell lennie. A jogállam értékrendjének egyik legfontosabb pillére a jogállami garanciák érvényre juttatása a jogintézmények működése során. Ennek hiányában sérül a jogbiztonság, a jogszabályok következményeinek kiszámíthatósága, és esetlegessé válhat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető jogok érvényre juttatása is.

37. Szintén alaptörvény-ellenes és a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti, hogy az elsőfokú fegyelmi bíróság határozata nem tartalmazza maradéktalanul az indítványozó azon érdemi észrevételeit és azok értékelését, amelyek a fegyelmi felelősség alóli mentesülés érdekében kerültek előterjesztésre. Az elsőfokú fegyelmi bíróság nem adta indokát, hogy az indítványozó által igen alaposan megindokolt és részletesen kifejtett érveivel szemben miért foglalt el más álláspontot, illetve hogy az indítványozó érvei milyen ténybeli és jogi alapon nem foghatnak helyt. Ugyanezen megállapítás tehető a másodfokú fegyelmi bíróság határozatával kapcsolatban is a fellebbezés vonatkozásában (ld. fent 10. pont). Ahogy arra fentebb az indítványozó rámutatott, a másodfokú fegyelmi határozat már eleve csak részben sorolja fel az indítványozó fellebbezésében írt indokait, másrészt viszont ezekre a felsorolt érvekre sem ad adekvát választ, mely alapján megállapítható lenne, hogy a fegyelmi bíróság azokkal

¹ <http://www.lb.hu/hu/kuria-szervezeti-es-ugyelosztasi-rendje> és

http://pecsitorvenyszek.birosag.hu/sites/pecsitorvenyszek.birosag.hu/files/field_attachment/ptvsz_ugyelosztas_2015_1.pdf

miért nem ért egyet (ld. fent 15-16. pontok). Ráadásul olyan körülményre is hivatkoznak, amely a tényállásban nem szerepel (ld. fent 20. pont). Az sem tekinthető tisztességesnek, hogy az indítványozót azért marasztalták el, mert nem tudta kimenteni magát (ld. fent 19. pont), noha az ügy jellegénél fogva érvényesülnie kellett volna az ártatlanság vélelmének, és bizonyítottság hiányában fel kellett volna menteni.

38. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) számos ítéletében kimondta, hogy a határozathoz fűződő indokolási kötelezettség alapvető eljárásjogi garancia, minthogy ebből válik világossá az ügyben részes felek számára, hogy érveiket a bíróság megvizsgálta. Az indokolás teremti meg a határozattal szembeni kifogás vagy fellebbezés érdemi lehetőségét, és egyébként arra is szolgál, hogy a döntés indokoltságát igazolja a nyilvánosság felé (*Ihsan Ay kontra Törökország*, 34288/04 sz. ügy, 2014. január 21., § 39). Miután a fegyelmi bíróságok határozatai az indokolási kötelezettség tekintetében erősen hiányosak, ezáltal az Emberi Jogok Európai Egyezményébe és az Alaptörvénybe ütközően egyaránt sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot. A tisztességes eljáráshoz való jog ugyanis magában foglalja az eljáró bíróság azon kötelezettségét, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben felmerülő minden jogi kérdést vizsgáljon meg eljárása során (*Ullens de Schooten és Rezabek kontra. Belgium*, 3989/07 és 38353/07 sz. ügyek, 2011. szeptember 20., § 58).

B) A védelemhez való jog sérelme

39. Az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy a 2013. október 11-i meghallgatása során nem biztosították számára azt, hogy ügyvéddel konzultáljon, illetve képviseltethesse magát, továbbá hogy a 2013. november 29-i elnökségi ülésen a meghallgatását, s ezáltal jogi képviselő igénybe vételével történő érvelését előadhassa, sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való joga (ld. fent 2., 4. és 27. pontok). Az Alkotmánybíróság ugyanis már korábban kimondta, hogy bár az Alkotmány kifejezett formában csak a védelemhez való jogot említi az alapjogok sorában {Alkotmány 57. § (3) bekezdés}, ugyanakkor az igazságos bírósági eljáráshoz az Alkotmány 57. § (1) bekezdése által kinyilvánított jog részét képezi, hogy azt, akinek valamilyen perben a jogáról és kötelezettségéről döntenek, nem pedig az ellene emelt vádról, ugyancsak megilleti a jogi képviselőhöz való jog. Erre tekintettel a fegyelmi eljárásokban is érvényesülnie kell az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás körülményeinek, ide értve a védelemhez való jogot is {8/2004 (III.25.) AB határozat}.

C) A jogorvoslathoz való jog sérelme

Alaptörvény XXVIII. cikk

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

40. A Kúria Közjegyzői Fegyelmi Bírósága azzal, hogy az indítványozónak a határidőben benyújtott fellebbezéséhez utóbb fűzött indokolás-kiegészítését érdemben nem is vizsgálta, az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát sértette, mely egyben a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is eredményezte. A másodfokú fegyelmi bíróság e döntését azzal indokolta, hogy a Kjö.tv. 100. § (2) bekezdése alapján a fellebbezést a fegyelmi határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül kell benyújtani, és elő kell terjesztetni a fellebbezés indokait is. Tény, hogy a Ktv. 100. § (2) bekezdése előírja a fellebbezés indokainak határidőben történő előterjesztését, ugyanakkor annak elmulasztásához nem fűzi az elutasítás jogkövetkezményét. Ennél fogva a fellebbezés indokainak utólagos benyújtása nem vezethet annak figyelmen kívül hagyásához. Sőt, a Kjö.tv. 101. § (3) bekezdése értelmében a fellebbezési tárgyaláson

a fellebbező előadja a fellebbezésében foglaltakat. Márpedig a másodfokú fegyelmi bíróság jogértelmezését követve ebből az következne, hogy a fellebbező fél nem tehetne mást, minthogy az írásban előadott fellebbezését szóban megismétli, ami viszont formálissá tenné és tartalmilag kiüresítené e jogot. Annál is inkább, hiszen a Kjö.tv. 101. § (3) bekezdése szerint a fellebbezési tárgyaláson az előadó bíró ismerteti az ügyet, mely értelemszerűen magában foglalja az írásban előterjesztett fellebbezést is, így szükségtelen annak újbóli ismertetése. Mindezekből viszont így nem következik más, mint hogy a fellebbező fél a fellebbezési tárgyaláson nem szükségszerűen a korábbi írásos fellebbezésének indokait kell előadja, hanem adott esetben kiegészítő, vagy magyarázó indokolást is elővezethet. Ebből viszont az is következik, hogy nem zárható el a fellebbező fél a fellebbezés későbbi írásos indokolásának a lehetőségétől, ha egyébként szóban erre a fellebbezési tárgyaláson lehetősége van.

41. Az indítványozó megítélése szerint tehát a másodfokú fegyelmi bíróság törvényes jogalap nélkül, az Alaptörvényben biztosított jogorvoslati jog tényleges érvényesülésének sérelmével szűkítette a jogorvoslathoz való jogát.

IV. Alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása

42. Az indítványozó álláspontja szerint Kjö.tv. alább felsorolt rendelkezései nem felelnek meg a jogállamiságból fakadó normavilágosság, előreláthatóság, jogbiztonság és kiszámíthatóság követelményeinek, ennél fogva az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésébe ütköznek.

43. Az indítványozó tisztában van az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ával kapcsolatban kialakított gyakorlatával, mely értelmében tartózkodik a bíróság által megállapított tényállás és bizonyítékok bírói értékelésének és mérlegelésének felülvizsgálatától. Ugyanakkor a kifogásolt törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenességének igazolásához indokolt a fegyelmi bíróságok határozatai indokolásának bizonyos ismertetése és, ennél fogva, azok vizsgálata.

A) A fegyverek egyenlősége elvének sérelme

44. Az Alkotmánybíróság a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében. Ennélfogva az a fegyelmi eljárás tekintetében sem hagyható figyelmen kívül [21/2014 (VII.15.) AB határozat [99]].

45. A Kjö.tv. 80. § (3) bekezdése szerint a fegyelmi tanács munkájának előkészítését, a vizsgálat lefolytatását vizsgálóbiztos végezheti. A Kjö.tv. 86. § (1) bekezdése alapján a fegyelmi tanács elnöke jelöli ki az ügyben eljáró vizsgálóbiztost. Ugyanakkor a fegyelmi bíróság eljárása egy kontradiktórius eljárás, mely során a vizsgálóbiztos a vizsgálata alapján készített jelentésben fegyelmi vétség elkövetését rója az eljárás alá vont közjegyző terhére, eljárásnak célja, hogy a fegyelmi bíróság a fegyelmi felelősséget megállapítsa és szankciót alkalmazzon. Ezen indítványának alaposságáról a fegyelmi bíróság jogosult dönten. Jelleget tekintve tehát egy bünvádi eljárással rokon, ahhoz hasonló kontradiktórius eljárás folyik, ahol „vád” és „védelem” áll egymással szemben, és amely jogvitában a független bíróság dönt.

46. A kontradiktórius eljárásban viszont érvényesülnie kell a fegyverek egyenlősége elvének. Ez nem azt jelenti, hogy mindkét fél azonos eszközökkel kell bírjon, ugyanakkor alapvető elvárás, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen [36/2013 (XII.5.) AB határozat

[31]]. Márpedig ez a kívánatos egyensúly felborul és a vizsgálóbiztos irányába billen azáltal, hogy a vizsgálóbiztos a törvény erejénél fogva előkészítőként részese a fegyelmi tanács munkájának [Kj.ö.tv. 80. § (3) bekezdés] és hogy a személyét a fegyelmi tanács elnöke jelöli ki [Ktv. 86. § (1) bekezdés], ahogy ez az indítványozó fegyelmi ügyében is történt. Ez ugyanis az eljáró fegyelmi tanács és a vizsgálóbiztos között olyan függelmi viszonyt hoz létre, mely önmagában megkérdőjelezi az eljáró bíróságnak az eljárás egyik résztvevőjétől való függetlenségét, illetve vele szembeni pártatlanságát, s ezáltal a tisztességes eljárásnak még a látszatát sem biztosítja. Ez a rendelkezés ennél fogva nem felel meg az Alkotmánybíróság által is többször hivatkozott, az EJEB által alkalmazott ún. kettős teszt során alkalmazott objektív megközelítésnek, mely azt vizsgálja, hogy az adott szabályozás biztosítja-e a pártatlanság követelményét, ide értve azt is, hogy az eljárás a közösség, első sorban a jogkeresők oldaláról nézve objektíve nem támaszthat-e kételyeket a pártatlanságot illetően {36/2013 (XII.5.) AB határozat [48]}.

47. Az a körülmény, hogy egy kontradiktórius eljárásban „vádoló” fél személye az ügyet eldönteni hivatott bíróság szubjektív döntésén múlik, a tisztességes eljárás objektív követelményét nem elégíti ki. Objektíve ugyanis súlyos kételyt támaszt az eljáró bíró pártatlanságával szemben, és a fegyverek egyenlőségének elvét sérti az a körülmény, hogy a védekező féllel szemben fellépő konkrét személyről saját belátása szerint dönt. Ennélfogva a Kj.ö.tv. 80. § (3) bekezdése és a 86. § (1) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik, ezért alaptörvény-ellenesek.

B) Normavilágosság követelményének sérelme

48. A Kj.ö.tv. 3. § (1) bekezdése szerint a közjegyző köteles megtagadni a közreműködését, ha az kötelezettségeivel nem egyeztethető össze, így különösen ha közreműködését olyan jogügyletnek kéri, amely jogszabályba ütközik, vagy jogszabály megkerülésére irányul, illetve amely célja tiltott, vagy tisztességtelen. A (2) bekezdés szerint ha a közjegyző az eljárása során aggályos körülményt észlel, de a közreműködés megtagadására nincs ok, köteles e körülményre a fél figyelmét felhívni és ezt az iratban feltüntetni. Ha a fél ez ellen tiltakozik, a közjegyző a közreműködést megtagadja.

49. A Kj.ö.tv. 121. §-a szerint a közjegyzői okirat elkészítésénél aggályos körülménynek kell tekinteni különösen, ha a fél a közjegyzői okiratba olyan rendelkezés felvételét kéri, amely jogvita keletkezéséhez vezethet, vagy amelynek nincs joghatása.

50. Az indítványozó szerint az előző két pontban hivatkozott törvényi rendelkezések túlzottan általános megfogalmazásúak, világos magatartási formákat nem rögzítenek. Márpedig a Ktv. 70. § a) pontja szerint a közjegyző fegyelmi vétséget követ el, ha a Kj.ö.tv.-ben, vagy más jogszabályban foglalt köteleességét vétkesen megszegi vagy elmulasztja.

51. Ahogy az az alapul fekvő ügyből világosan látszik, az indítványozó olyan ügyletben működött közre, amelynek jogi megítélése a bírói gyakorlat szerint sem egyértelmű. A fegyelmi eljárás alapjául szolgáló tanulmány, mely a Pécsi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2013. május 31. napjára kitűzött kollégiumi ülésére készült előterjesztést tartalmazza, utolsó bekezdésében a következőket rögzíti: „addig is, míg a jogalkotás nem ad megfelelő választ a *de facto* fedezetelvonásokra, nem teremti meg a végrehajtást kérők egymás közötti jogvitáinak megfelelő eljárási kereteit, a felső bíróságoknak, (főképpen a Kúriának) kell megteremtenie azokat a jogalkalmazási protokollokat és elveket, amelyeket követve megfelelő válaszok adhatók a jogéletnek ezekre a kihívásaira”. Az indítványozó szerint azon törvényi szöveg, mely alapján aggályosnak az olyan körülményeket kell tekinteni, melyek jogvitára adhatnak okot (Kj.ö.tv. 121. §), igen tág jogértelmezésnek ad teret, ennél fogva a közjegyző

által tanúsítandó magatartási normát nem határozza meg kellően egyértelműen és világosan. Jogvitára ugyanis majd minden nyilatkozat alapot adhat. A fegyelmi felelősség megállapításához ekképpen elég lehet az is, ha bárki – akár csak perlési jogával visszaélve – valamely nyilatkozat kapcsán pert indít.

52. Ugyancsak túl széles értelmezésnek ad teret a Kjö.tv. 3. § (1) bekezdése szerinti „kötelességével nem egyeztetendő össze” kitétel, ezáltal kiszámíthatatlanná válik a norma alkalmazása.

53. A nem kellően világos normaszöveg túl széles mérlegelésre ad lehetőséget a fegyelmi felelősség kapcsán, amely súlyos fokban veszélyezteti a jogbiztonságot. Ez vezethetett arra, hogy az indítványozóval szemben fegyelmi büntetést alkalmazzanak a fegyelmi bíróságok arra hivatkozva, hogy azt a jogügyletet, amelyben az indítványozó közreműködött, utóbb a bíróság jogszabályba ütközőnek minősítette. Itt jegyzendő meg, hogy az indokolási kötelezettségének sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem tett eleget, s így a tisztességes eljáráshoz való jogot sértette azzal, hogy nem jelölte meg, mely bírói ítélet mely közjegyzői magatartással összefüggésben állapította meg a jogszabályba ütközést (vö. fent 38. pont).

V. Az indítványozó kérelmei

54. A jelen panasz III. részében részletezett indokokra tekintettel az indítványozó kéri, hogy a T. Alkotmánybíróság a Kúria Közjegyzői Fegyelmi Bíróságának Kjö.Fgyf.1/2014/5. számú határozatát a Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság Fgy.1/2014/24. sz. határozatára kiterjedő hatállyal az Alaptörvény 23. cikk (3) bekezdés b) pontja, illetve az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

55. Az indítványozó kéri, hogy a T. Alkotmánybíróság az Alaptörvény 23. cikk (3) bekezdés a) pontja, illetve az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 3. § (1) bekezdésének, 80. § (3) bekezdésének, 86. § (1) bekezdésének, valamint 121. §-ának alaptörvény-ellenességét, és ezen jogszabályi rendelkezéseket semmisítse meg. Tekintettel arra, hogy az ügyben fegyelmi bíróságok ezen jogszabályhelyek alkalmazásával jártak el, így a norma alaptörvény-ellenességének megállapítása magával vonja a határozatok alaptörvény-ellenességét is. Az indítványozó ezért kéri, hogy a T. Alkotmánybíróság az Alaptörvény 23. cikk (3) bekezdés a) pontja, illetve az Abtv. 41. § (1) bekezdésének alkalmazása mellett a Kúria Közjegyzői Fegyelmi Bíróságának Kjö.Fgyf.1/2014/5. számú határozatát a Pécsi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság Fgy.1/2014/24. sz. határozatára kiterjedő hatállyal az Alaptörvény 23. cikk (3) bekezdés b) pontja, illetve az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

55. Az Abtv. 52. § (5) bekezdése és az 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II.27.) AB Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az indítványozó kijelenti, hogy a jelen alkotmányjogi panaszindítványban szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

Budapest, 2015. február 9.

Tisztelettel: